

5262 Olim Comi prostitisse titulum intellexit iam LAUDENSIS q. d. Anon.: 'animadvertendum est hanc marmoream mensam olim Comi fuisse et cum urbs illa... deleta a Mediolanensibus extitisset, illam uti inter praedam Mediolanum advectam'. Cui opponit ANONYMUS VALERII q. d., id est ipse Alciatus: 'quod mihi nec verisimile fit, cum tabula ipsa, quae has habet litteras, tantae fuerit magnitudinis, ut non nisi maximo labore potuerit moveri'. — Apud Mediolanum ad antiquam Ambrosii... aedem marmoreas inter concontractas tabulas ab interiori sepulchri parte compositas CYR. (ed.); in S. Ambrosii fano in lapide marmoreo levissimo in IIII partes accisas diviso et in tumulum nunc constructo PARM. CHIG. MARCAN. In aede Ambrosiana tabula marmorea, quam quattuor in frusta divisam nobile Lothario regi sepulchrum facturi... in formam arcae composuerunt... intrinsecus litteras obverterunt, ut nisi immisso lumine non legantur. Vacua nunc ea arca est TRISTANUS CHALCUS. Ad S. Ambrosium in capella ad dextram lapis in quattuor cisis partes ALCIATUS (CHOLERI). In aede divi Ambrosii in marmoreo reg. monumento intus in sacello S. Georgii versus monachos in Porta Vercellensi ALCIATUS (COD. BRANCACC.). In templo S. Ambrosii; marmor in quattuor partes incisum et pro tumulo Reginae (ita vulgo vocant) compositum nisi ab his qui sepulchrum ingrediuntur legi non potest, quia imperitissimus quadratarius extrinsecus eam mensae partem apposuerit, quae solida et nullis litterarum formulis concisa erat ALCIATUS (DRESD.). Superioribus diebus nostro labore inventum est... epitaphium... mensa marmorea est incuria maiorum nostrorum in partes quattuor divisa et ideo quibusdam scalpello exesis notulis, quae in divi Georgii aedicula Ambrosiani fani vicem cenotaphii praestat ALCIATUS (VALERII iisdemque fere verbis in HISTORIA PATRIA). A se admonitum Alciatum titulum inspexisse scribit BONAV. CASTILIONEUS praepositus S. Ambrosii in vitis primorum Mediolanensium episcoporum ms. (citatur Casatius ad Cicereii epistulas 1, 108). 'Primam latissimae mensae partem ante annos quinque (puto 1548, quo anno ad Maioragium veni cum eo victurus) me videre memini, nunc omnis desiit hominum inertium negligentia' CICEREIUS in adnotatis ms. ad Alciatum. Vere anni 1858 primum fragmentum (habens v. 1—8 principia) eruderatum est in ipsa ecclesia S. Ambrosii prostatque hodie expositum in porticu eiusdem. — In aedicula S. Georgii basilicae Ambrosianae sub stillicidio versus domum monachorum cum tradatur sepultum esse regem Lotharium († 950 Nov. 22), PURICELLIUS (Ambrosianae Mediolani basilicae monumenta Mediol. 1645. 1, 289) suspicatus est regem conditum esse in ipsa illa arca marmorea ex Pliniano titulo confecta, quam demonstrat stetit in eadem aedicula certe ad a. 1512, periisse videri quo tempore aedicula ea ab Abduarum familia restituta et ampliata est, frustra indagatam esse terra loco indicato altius effossa c. a. 1612 a cardinali Federico Borromeo. Coniectura illa Puricellii etsi probabilis est et convenit cum eo quod scribit Chalculus, tamen notandum saeculo XVI eam arcam vulgo dictam esse Reginae. — 'In oppido Tradate agri Mediolanensis in muro fossae' CAPPONIANA Muratorii itemque codex monasterii Cisterciensium Mediolani n. 259 citatus a CASATIO ad epistulas Cicereii (Mediolani 1782) 1, 108. In codice Cicognae n. 2704 in appendice non Iucundiana f. 250' legitur sine loco post Tradatensem, mero descriptoris cuiusdam Cyriacorum errore.

C · PLINIUS · L · IOVI · CAECILIUS	secundus	cos
AVGV · LEGAT · PR · PROVINCIAE · PONTI	et bithyniae	
CONSVLARI · POTEST · IN · EAM · PROVINCIAM · EX	s. c. missus ab	
IMP · CAESAR · NERVA · TRAIANO · AVG · GERMANICO	dacono p. p	
5 CVRATOR · ALVEI · TIBERIS · ET · RIPARVM · ET	cloacar. urb	
PRAEF · AERARI · SATVRNI · PRAEF · AERARI · MILIT.	pr. trib. pl	
QVAESTOR · IMP · SEVIR · EQVITVM	romanorum	
TRIB · MILIT · LEG · III · GALLICAE	xvir stili	
TIB · IVDICAND · THERMAS · EX · III ·	ADIECTIS · IN	
10 ORNATVM · HS · CCC · et eo amp	LIVS · IN · TVTELAM	
HS · CC · T · F · I	item in alimenta	LIBERTOR · SVORVM · HOMIN · C
HS · XVIII · LXVI · DCLXVI · REI · p. legavit quorum inc	REMENT · POSTEA · AD · EPVLVM	
PLEB · VRBAN · VOLVIT · PERTINERE · item vitu	S · DEDIT · IN · ALIMENT · PVEROR	
ET · PVELLAR · PLEB · VRBAN · HS · d' item bibliothecam et	IN TVTELAM · BYBLIOTHE	
15 CAE · HS · C		

Descripsi fragmentum primum. Cyriaci exemplum legitur in comm. ed. p. 28 et in libris Parmensi f. 108 n. 34. 35, Rediano f. 78' n. 26. 27, Chigiano I. VI. 203 f. 41', Marcanovae Mut. f. 106 n. 7, Feliciani n. 55. 56, Ferrarini (Trai. f. 68 n. 53, Reg. n. 5 et 68), Vatic. Ottob. 2967 (olim Stoschiano) f. 82, Sanuti f. 92'. Postea Alciatus de hoc titulo et singularem commentarium edidisse se scribit (eum puto quem inscriptum Rufino Cribello sacerdoti ed. Mur. 732) et eum explicatum et restitutum inseruit historiae patriae l. II p. 125 et posuit in sylloge apud Cholera f. 22' et forma diversa cod. Dresd. l. 1 f. 10, a qua posteriore eius recensione pendent reliqui omnes: Tristanus Chalculus hist. patr. p. 18; Cattaneus ante ed. epistularum Plinianarum, quae primum prodit Mediolani 1506; Iovius in add. f. 73; Tacuinus 1525 f. 77; Apianus 55, 1 coll. add. (unde apparet expressum esse titulum 'ex antiquitatibus Pirchameri Norimbergensis', vulgari scilicet forma Alciatina, sero autem editores nactos esse exemplar Io. Cholera melius); Panvinius fast. ad. a. 853, Ver. p. 152, syll. ms. Vat. 6035 f. 50. 68; Ligorius ms. Taur. 11, qui acceptam refert sculptori Iulio Castignolae; Fabricius antiq. p. 80; Smetius 159, 6 ex Apiano; Sirmondus cod. Par. 1417 n. 14; Grut. 454, 3. 1028, 5 ex Apiano et Panvinio et Alciatinis; Borsieri l. 4 inscr. 21 ex Iovio et Cigalino iuniore; Palermus de vera Plinii patria (1668) p. 166 ex Iovio; Mur. 732, 1 ex Alciatinis bibl. Ambros. et schedis Capponiis; Saxius peric. anim. p. 69; comes Oct. Boari Foroalienensis in commentario inscripto 'de C. Plinii Caecilli Secundi Novocomensis testamentaria inscriptione Mediolanensibus adserta et illustrata' Mantuae 1773. 4. pp. 106, ubi in tabula decem huius tituli exempla composuit Alciatina omnia, scilicet Calchianum, Alciatina hist. patr., cod. Ambros. D 425, cod. Vat. 5236, Tacuinianum, Apianum, Gruterianum, Muratorianum, Zaccarianum, denique a se restitutum; Donat. 260, 1 ex Iovio et Alciato; Rovelli 1, 253; Aldini n. 38 ex Tristani Chalci hist. Mediol.; Orelli 1172 ex Zaccaria. Deinde ego ab Alciati exemplo rediens ad Cyriacianum restitui in ann. inst. 1854 p. 42 (quod exemplum repetiverunt Henzen vol. 3 p. 124; editores operum Borghesii 4, 112; Monti n. 46) et secundis curis in Hermae vol. 3 p. 110 sq.

Variam lectionem subieci Cyriacianorum exemplarium optimorum octo: editi Parmensis Rediani Chigiani Marcanovani Feliciani (Marcian.) Ferrarini (Traiect.) Stoschiani, item Tristani, denique Alciatinorum trium: Choleraiani Brancacciani Dresdensis. Sed lectio tota pendet ex Cyriaci exemplis antiquissimis. Praeterea adhiberi poterit Alciati Choleraianum, quod videtur exceptum esse ex ipso marmore; contra eiusdem exemplum Brancaccianum et magis etiam Dresdense et contaminata sunt adhibito Cyriaciano et passim suppleta. Tristianum ni fallor non est nisi ipsum Alciati primitivum, cum et in reliquis Tristanus, quamvis nomen Alciati suppresserit, ab eius copiis pendere videatur, et falsa lectio v. 15 CAES pro CAE aliam explicationem recipere vix videatur. Solent autem Cyriaciani auctores quattuor fragmenta proponere ad hoc fere exemplum: